

ALTZOKO HAUNDIA, TXIKIEN OPERA

Erraldoiaren gizatasuna aldarrikatuko dute txotxongiloek

David Azurza konpositoreak eta Koldo Izagirre idazleak elkarlanean mamitu duten diskoa da *Altzoko Haundia, txikien opera*. Joan den ekainean aurkeztu zuten CDa eta hurrengo urte amaierarako obra oholtzara eraman nahi dute abesbatza, musikariak, kantariak eta txotxongiloak elkartuko dituen ikuskizunean.

| IRATXE ESNAOLA |

TOPIC-EN, 2009an atek zabaldu zituen Tolosako nazioarteko txotxongilo zentroan elkartu gara David Azurza konpositore, ahots teknikako irakasle, hainbat ahots taldeetako abeslari eta Hodei Truk Tolosako ume abesbatzaren zuzendariarekin. Azurza gizon emankorra da, inondik ere. Muntaia

eszeniko-musikal ugaritan parte hartu du, Oihu hau izeneko webgunea eratu zuen musika korala zabaldu eta argitaratzeko, eta sari andana jasotakoa da. Abesbatzen entsegu gelan eta txotxongiloen erakusketako panpina artean ibili gara konpositorearekin, diskoaren entzunalditik oroimenean geratu

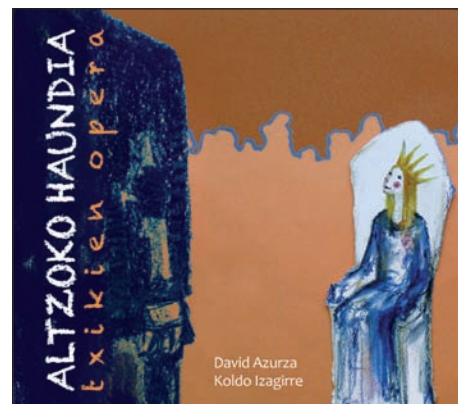
David Azurza konpositorea Tolosako Topic zentroan.

zaizkigun doinu saltariek batetik bestera garamatzatela sentituz.

“Atseгина. Entzuten erraza. Polita”, izan dira diskoa entzundako zenbaiten iritziak Azurzak dioskunez. Ez alferrik, CDa mimoz landu dute estudioan eta luxuzko kolaboratzaileak izan ditu. Alabaina, proiektuaren helburu nagusia opera oholtzara eramatea da, diru laguntzak eta bestelako prestaketak ondo lotu eta hurrengo urte amaierarako, aurreikusten dutenez. Euskal Herriko antzokietan hasi eta, erdaretara eramatearekin batera, mundu zabalera gero. “Gure Altzoko erraldoia European zehar zabaldu nahi dugu, eta ahal bada, erraldoiak egindako bidaia bera egin dezala. Internazionalago egiten lagunduko du, gainera, zuzendaria mexikarra izateak”. Manuel Marquez mexikarra izango da, hain zuzen, eszenako zuzendaria eta berak egingo ditu txotxongiloak ere, bai eta diseinatuko ikuskizuna. Eszena ez da makala irudikatzen. Batetik, Hodei Truk umeen koroa egongo da. Bestetik, txotxongiloak rola jokatzeko eta kantari eta interprete denak oholztan biolin, flauta, akordeoi, perkusio eta klarinete baxuaren zuzeneko doinuekin. Gainera, Izagirreren letrei eta Azurzaren konposizio zein abesbatza zuzentzeko lanei gehitu behar zaie Maite Arruabarrena mezzosopranoak Maria Christina erreginari eta Liverpooleko Haundiari ipini dizkien

Altzoko Haundiaren irudi ezagunenetako bat. Aldamenean, *Altzoko Haundia*, txikien opera diskoaren azala.

ahotsak. Jagoba Fadrique baritonoa izan da, aldiz, Altzoko Haundia eta parte hartzaileen artean Anjel Alkain eta Kike Amonarriz aipa daitezke. Prozesua luzea izan da, luzea izan denez.

Azurzak Eusko Jaurlaritzan diru laguntza bat eskatu zuen konposizio proiektuetarako, eta idazle pasaitarrak antzerki testuak egiteko beste laguntza bat. “Koldok faszikuluka bidaltzen zizkidan aurrerapenak eta nik haiekin egiten nuen aitzina. Obra egokituz joan ginen, harik eta tamaina eta dimentsio erabilgarria eman genion arte, umeentzako ikuskizun batek, gutxi asko, ez bailuke ordubete baino gehiago iraun behar”. Diskoaren entzunaldian ohartu gara abesbatzako ia partaide guztiak neskak direla. “Ohikoa da. Askotan, neskek egin behar izaten dituzte mutilen paperak” azaldu digu Azurzak. “Gizartearen eraginez, dantzan gertatu bezala, mutikoak ez dira korura hainbeste gerturatzen”.

Altzoko Haundia

Altzoko Ipintza Zaharra baserriko semea izan zen Miel Joakin Eleizegi (1818-1861). Helduarora iristean gaixotasun baten ondorioz hazteari ekin zion eta bere garaiko gizon altuenetakoa bihurtu zen, 2,42 metroko garaierarekin. Tolosaldean erraldoi bat bazelako entzuteak erakarrita, eta sortzen zuen jakin-minak akuilaturik, Miel Joakin erakusgarri bezala baliatuko zuen elkarte bat sortu zuen hainbat gizonen. Firmarazi zioten kontratua eta han irten zen Altzotarra mundura. Herriz herri abiatu, Espainiara ailegatu, eta European erakustaldiak egiten amaitu zuen. Londresen aitari esan omen zion esaldi gogoangarria belaunez belaur iragan da: “Aita, goazen etxera!”. Etxearen eta herriaren mira bazituen, baina horrez gain, ezberdinen sufrimendua islatzen ederki jakin du Izagirrek idatzi dituen bertsoetan, nahiz komikotasunak, bidaiaren abenturak eta Haundiaren ondradutasunak gozatu egin duten erraldoia-

ren drama. Pertsonaia maitagarriak dira Izagirrerrenak. Haundia, bere ibilian, Frantziako Louis Philippe erregearekin solastatuko da, Ingalaterrako Haundiarekin borrokan jardungo du eta itsaso zabala ere ezagutuko du. CDaren aurkezpen egunean idazleak berak aipatu zuen erraldoia gizatasunaren alderditik ez dela ia apenas landu gurean, ez bada maila etnografiko edo dibulgatiboan, eta lan berri honek bide eman dezakeela, hain zuzen, aspektu horretan sakontzeko. Azurzak hautatu zuen, alabaina, pertsonaia: “Umetan senitartekoekin txangoan Altzoko Haundiaren erliebea ikustera joaten ginen. Gero jakin dut bere irudia oso gutxi erabili dela komikietan, istorioetan, ipuinetan” berretsi digu pasaitarraren ideia. Atentzioa eman dit herriak erraldoiari zion maitasunak: “Joan zen baina hemen dabil/ Miel Joakin ez da hil/ Miel Joakin hemen da/ hormako arrastotan/ Haundia bizi baita/ txiki denen altzoan” dio agur kantuak herriaren ahots hunkituan. Horrekin batera, Miel Joakinek zuen on fama ez zen nolanahikoa. Errepara, bestela, Bihotz Haundi kantaren pasarteari: “Hanka-luze Bai!/ begi-luze ez!/ beso-luze Bai!/ esku-luze Ez!/ lepo-luze Bai!/ Mihi luze ez!/ esker Luze Bai! Bai! Bai!”.

Opera, genero ezezaguna

Aurrerantzean, Donostia 2016ko proiektuaren baitan txertaturik dagoen obra bideratzeaz Tolosako Ekinbide etxea arduratuko

“Gure Altzoko erraldoia European zehar zabaldu nahi dugu, eta ahal bada, erraldoiak egindako bidaia bera egin dezala”

David Azurza
konpositorea

da, eurek luzatu baitzioten Azurzari, hain justu, herrian antolatzen diren txotxongilo astea eta koru lehiaketa uztartzeko ideia. Izan badira umeentzako opera programazioak Bilboko Arriaga antzokian, eta han-hemenka, izaten da aukera opera ikuskizunak gozatzeko, baina entzule asko opera generotik urrun bizi da. Horren adierazle dira Azurzak hastapenetan sentitu zituen kontraesanak. “Hasieran beldur nintzen jendeak opera baten aurrean izango zuen jarreraz. Aspergarri epaituko zuten beldur nintzen. Musikala edo ipuina zela esatea pentsatu nuen orduan, baina ondo hausnartuz gero, zertarako egin horrelakorik. Opera bat da eta aurreiritziak dira operarekiko jarrera markatzen duten baka-rrak”. Altzo herriko umeekin CDaren entzunaldia egin zutenean argi geratu zitzaizen aurreiritzien atzeramendua. Umeek doinuak eta istorioa berehala harrapatu zituztela argitu digu Azurzak eta bizkor batean sartu zirela erraldoiaren azalean, hark sentitzen zuena sentituz. “Umeek esaten zieten gurasoei Miel Joakini

gertatutakoa igual gertatuko zitzaizela euren ere” gogoratu du barre artean. Proiektuaren berri izan ez dutenek Altzokohaundiopera.blogspot.com helbidean dute informazio guztia. Espero dugu laster Altzoko Haundia eta bere lagun txotxongiloak Euskal Herriko antzokietan saltari ikustea. Has eta haz dadila ikuskizuna. ■

Ganbazko burrunzia

Bartolo
taberna - jatetxea

Euskal sukaldaritzan eta pintxotan aukera zabala

Fermin Calbetón, 38
Donostia - San Sebastián

© 943 420 279
www.casabartoloetxea.com